

Marina Šagud

Depresija danas

Depresivni poremećaji spadaju među najčešće psihijatrijske poremećaje. Procjenjuje se da oko 350 milijuna osoba (oko 4.4% svjetske populacije, 5.5% žena i 3.2% muškaraca) boluje od depresije. Dok je 1990. god. depresija bila na četvrtom, 2000. god. na trećem, 2010. godine se popela na drugo mjesto ukupnih uzroka onesposobljenosti. Nastanak depresije povezuje se sa složenim međudjelovanjem psiholoških, socijalnih i bioloških čimbenika. Depresija je dobro poznati faktor rizika za nastanak ishemijske bolesti srca i za suicid. Poveznice depresije i srčanih bolesti su neaktivnost, neadekvatna prehrana, povišene razine upalnih markera i kortizola. Oko polovine izvršenih suicida povezuje se sa depresijom.

Iako je depresija je poznata još iz antičkih vremena, učinkovita terapija pojavila se tek sredinom XX stoljeća. Nakon prvih antidepresiva-tricikličkih antidepresiva te neselektivnih i ireverzibilnih inhibitora monoaminoooksidaze, posljednjih godina i desetljeća pojavljuju se brojni novi antidepresivi. Iako su antidepresivi temeljna terapija depresije, odgovor na antidepresive u pojedinog bolesnika je teško predvidjeti. Nakon prve primjene antidepresiva, potpuna remisija se postiže u trećine bolesnika. Oko trećina bolesnika refrakтерна je na terapiju.

Antidepresivi su temeljna terapija umjerno teške i teške depresivne epizode. Potrebni su nam antidepresivi različitih mehanizama djelovanja, da bismo mogli ublažiti simptome u pojedinih bolesnika. Mehanizam djelovanja svih postojećih antidepresiva uključuje monoamine.

Svaki antidepresiv se po određenim osobinama (npr., učinak na budnost/spavanje, bol, anksioznost, apetit/tjelesnu težinu, kardiovaskularne parametre, kognitivne simptome, interakcije sa drugim lijekovima) razlikuje od ostalih. Zbog velikog broja antidepresiva, vrsta i doza prilagođuju se svakom bolesniku. Podnošljivost modernih antidepresiva općenito je dobra. U svakom slučaju, blage i prolazne nuspojave (ako ispravno odaberemo antidepresiv) su mnogo manja šteta nego neliječeni depresivni poremećaj. Smatra se da se još uvijek oko polovice oboljelih ne dobiva odgovarajuću pomoć. Poboljšanje mogućnosti skrbi, uključujući i psihosocijalnu pomoć, olakšalo bi život milijunima oboljelih širom svijeta.

Reference

Global Burden of Disease Study 2013 Collaborators. Global, regional, and national incidence, prevalence, and years lived with disability for 301 acute and chronic diseases and injuries in 188 countries, 1990-2013: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2013. *Lancet*. 2015;386(9995):743-800

Mihaljević-Peleš A, Šagud M. Psihofarmakološke smjernice za liječenje depresije. *Medix* 2013; 106: 151-155

Sato S i Yeh TL. Challenges in treating patients with major depressive disorder: the impact of biological and social factors. *CNS Drugs* 2013; 27 (Suppl 1): 5-10

<http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs369/en/>